

Om man inte
frågar
får man inget
veta

Eva Sundborg

Distriktssköterska, med.dr.

Stockholms läns landsting

eva.sundborg@sll.se

Huvudsyfte i avhandlingen var att undersöka upplevelsen av *beredskapen* hos sjuksköterskor och distriktssköterskor (att möta kvinnor som utsätts för våld)

VÄRLDEN | SVERIGE

- Ett globalt folkhälsoproblem (WHO)
- Miljoner flickor/kvinnor dödas per år
- Miljoner flickor "försvinner" varje år
- Människohandel
- Änkebränning
- Könstympning
- Syraattacker
- Våld mot kvinnor i krig
- Hedersrelaterat våld

Från Birger Jarl
till SOSFS 2014:4

Regeringens jämslällldhets politiska mål

”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet”.

DAGENS VERKLIGHET

- Totalt 46% av kvinnor i Sverige har utsatts för allvarligt sexuellt, fysiskt eller psykiskt våld under livstid (NCK, 2014)
- 17 kvinnor dödas årligen (Brå 2011)
- Ca. 230 000 barn upplever våld i hemmet (Rädda Barnen)
- Våld mot kvinnor skiljer sig från våld mot män
- Våldet kan få konsekvenser för kvinnors fysiska, psykiska och reproduktiva hälsa
- Effekterna på hälsan kan kvarstå långt efter att våldet upphört

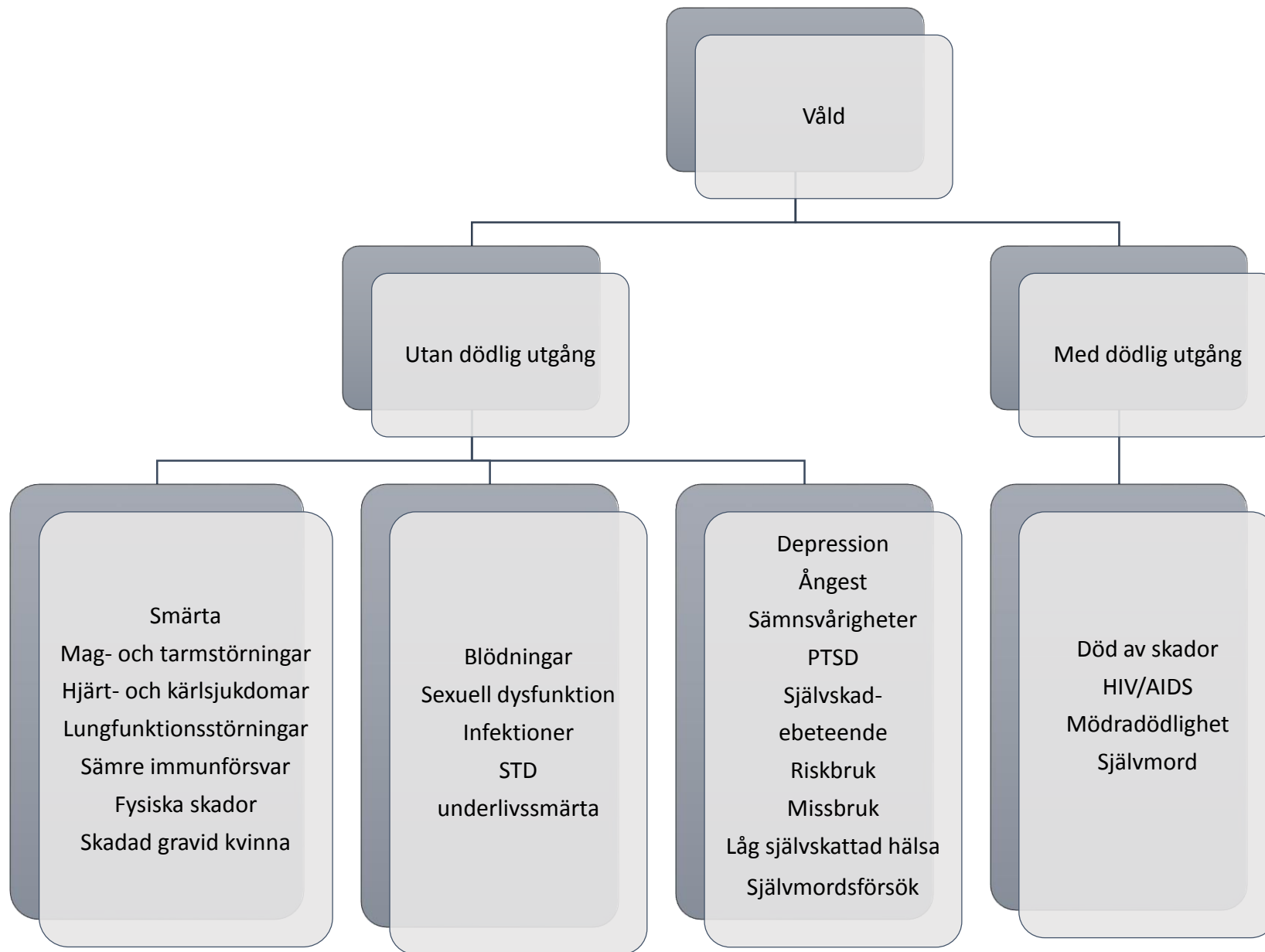
MÄNNEN DÅ?

- Våld mot kvinnor skiljer sig från våld mot män
- SOSFS 2014:4 gäller alla patienter

SOSFS 2014:4

- Reglerar organisationens ansvar
- Vid tecken på och misstanke om att ett barn utsatts för våld eller bevittnat våld i hemmet ska frågan om våld ställas till barnet och medföljande vuxen
- Vid tecken på och misstanke om våld hos vuxen ska frågan om våldsutsatthet ställas
- I båda fallen ska orosanmälan göras till Socialtjänsten (om det finns barn i familjen) oavsett vad patienten svarar

Sammanställning av ett stort antal internationella studier. För referenser se avhandlingen:
<https://openarchive.ki.se/xmlui/handle/10616/44879>

VÅLD OCH HÄLSA –

En
befolkningsundersökning om kvinnors och
mäns våldsutstthet
samt kopplingar till
hälsa

- Posttraumatiskt stressyndrom
- Depression
- Självskaadebeteende
- Riskbruk av alkohol
- Psykosomatiska symptom
- Hjärtinfarkt

(Nationellt centrum för kvinnofrid, Rapport 2014:1)

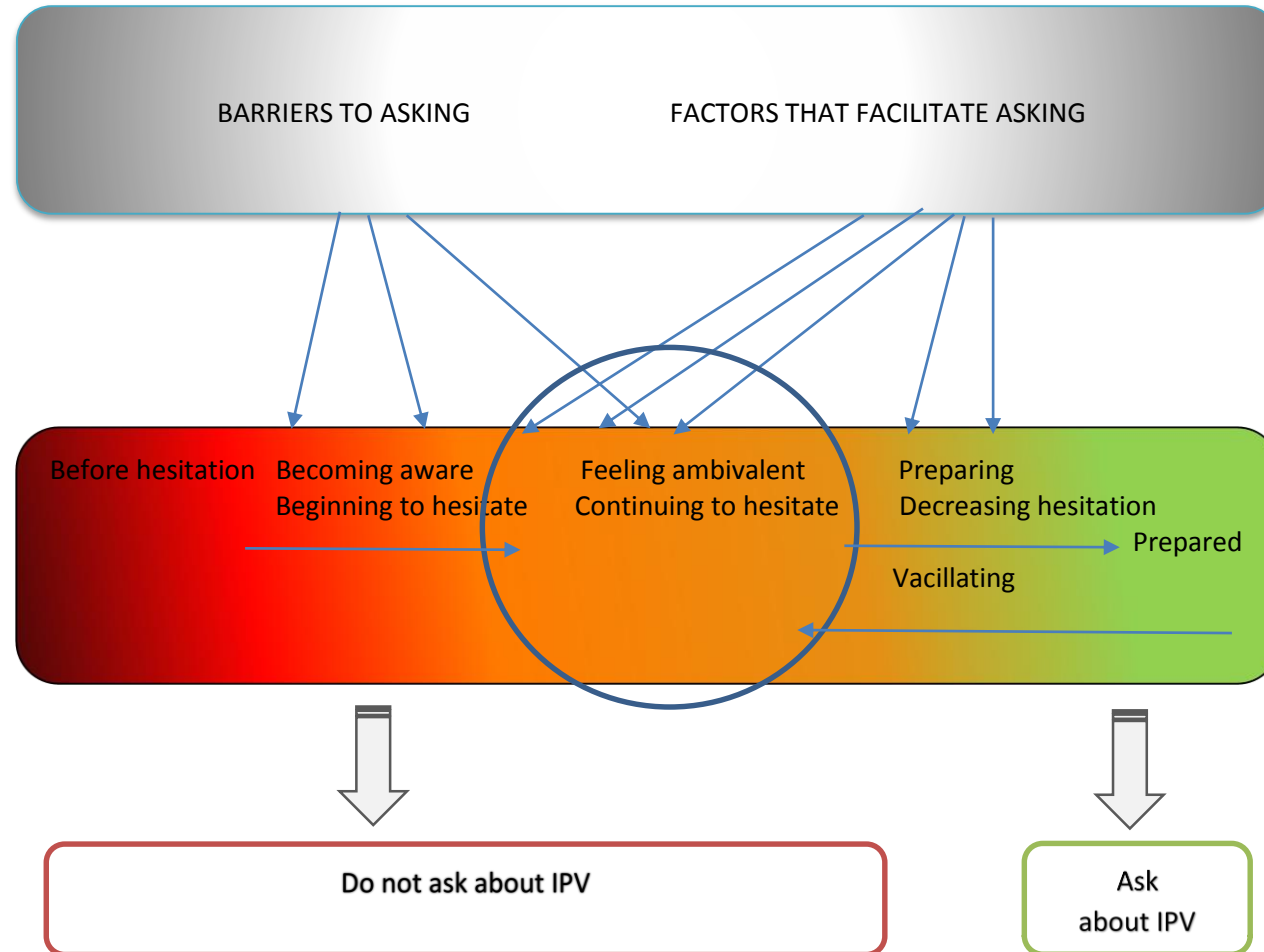
OM MAN INTE FRÅGAR FÅR MAN INGET VETA

- Ett gott bemötande
- När kan jag fråga?
- Hur kan jag fråga?
- Vad gör jag med svaret?

TVEKANDEPROCESSEN

ref: <https://openarchive.ki.se/xmlui/handle/10616/44879>

ETT GOTT BEMÖTANDE

- Skapa tillit i en trygg miljö
- Fråga inte för frågandets skull
- Var personlig (ögonkontakt, hälsa, närvarande)
- Stöd patientens möjligheter att hjälpa sig själv
- Information tillgänglig på enheten
- Bli inte frustrerad vid nej

(Chang et al. 2004, Dahlberg&Segesten, 2010)

ATT FRÅGA

- Närma dig frågan
- Definiera våldet
- Fråga om du får ta upp frågan med kvinnan
- Fråga om erfarenheter av våld

VAD GÖR JAG OM KVINNAN INTE VILL SVARA?

- Respektera
- Bli inte frustrerad
- Erbjud återbesök om möjligt
- Fråga igen vid annat tillfälle

OM KVINNAN SVARAR JA

- Vill du berätta vad du varit med om?
- Lyssna och bekräfta
- Fråga om kvinnan vill att du berättar om vilken hjälp det finns

Tack!